

Смерека Світлана
кандидат економічних наук
доцент кафедри підприємництва і торгівлі
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна
Svitlana Smereka
PhD (Economics)
Assoc. Prof. of the Department of Entrepreneurship and Trade
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ THE ESSENCE AND SIGNIFICANCE OF PROJECT MANAGEMENT AT THE ENTERPRISE

На сьогоднішній день особливості впровадження проєктного менеджменту на підприємствах є надзвичайно важливими та актуальним питанням, хоча в Україні управління проєктами – це досить молода галузь знань. Пошук вітчизняними підприємствами нових інструментів для забезпечення їх сталого розвитку здійснюється під впливом як глобальних, так і внутрішніх чинників протягом багатьох років. Напрямом такого розвитку може бути впровадження інновацій та сучасних методологій управління в діяльність підприємств.

Американський Інститут управління проєктами вже в наш час так визначає «проєктний менеджмент», як – це мистецтво керівництва й координації людських і матеріальних ресурсів протягом життєвого циклу проєкту шляхом застосування сучасних методів і техніки управління для досягнення певних у проєкті результатів по складу й обсягу робіт, вартості, часу, якості й задоволенню учасників проєкту».

Визначення сутності проєктного менеджменту запропонований І.І. Мазуром і В.Д. Шапиро звучить як – методологія організації, планування, керівництва, координації трудових, фінансових і матеріально-технічних ресурсів протягом проєктного циклу, спрямована на ефективне досягнення його цілей шляхом застосування сучасних методів, техніки й технології управління для досягнення певних у проєкті результатів по складу й обсягу робіт, вартості, часу, якості й задоволенню учасників проєкту [2]. До основних функцій проєктного менеджменту фахівці: 1. базові функції: Предметне коло; якість; час; вартість; 2. інтегровані функції: надійність і ризик; трудові (людські) ресурси; контракти (матеріально-технічне - закупівлі, поставки); комунікації й інформація. Такий підхід до визначення функцій проєктного менеджменту є корисний для керівника проєкту тим, що дає можливість здійснити структуру поля його управлінської діяльності й дозволяє визначити для виконання кожної з функцій найбільш ефективний інструментарій.

Широке застосування проєктного підходу до розвитку підприємств зумовили ефективність проєктних інструментів та їх універсальність. У сучасних умовах господарювання інструменти проєктного менеджменту дають змогу адаптуватися підприємству до умов бізнес-середовища, знизити рівень невизначеності та забезпечити стійкий розвиток підприємства.

Так, проєктний менеджмент – це окремий напрямок у менеджменті, зі своїми теоріями, показниками, категоріями, критеріями успіху. Відповідно доречно розглядати такі категорії проєктних менеджерів: сертифіковані проєктні менеджери та менеджери з відповідною профільною освітою (зазвичай випускники ВНЗ зі спеціальності «Управління проєктами»), сертифіковані проєктні менеджери які повинні володіти навиками, зокрема: комунікативні вміння (письмова та усна комунікація є основою успішних проєктів. Керівник

проекту повинен зробити так, щоб інформація була точною, зрозумілою, повною, щоб всі учасники проекту не мали труднощів із зрозумінням того, про що йдеться); організаційні вміння (керівник проекту має інформацію об умовах проекту, документації, контрактах, персоналі і багатьом іншим. За цією інформацією необхідно слідкувати і швидко орієнтуватись в ній. З організаційними вміннями тісно пов'язане вміння управляти своїм часом); вміння планувати бюджет (керівник проекту повинен розбиратися у фінансах і основах бухгалтерського обліку); вміння приймати рішення; вміння вести переговори і здійснювати вплив; лідерські якості; вміння формувати команду і керувати людськими ресурсами. Велике значення у світі має сертифікація проектних менеджерів як підтвердження досвіду та компетенцій, а також підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Останнім часом ця тенденція поширюється і на Україну, переважно це стосується іноземних компаній, що працюють на ринку. Так, сертифікацією вітчизняних фахівців займається Українська асоціація управління проектами «УКРНЕТ» UPMA (Ukrainian Project Management Association), яка з 1993 р. є членом Міжнародної організації управління проектами IPMA (International Project Management Association) – світового лідера у сфері управління проектами.

Українська асоціація управління проектами «УКРНЕТ» UPMA (Ukrainian Project Management Association) орієнтована на просування проектного, програмного та портфельного управління з використанням компетентнісних моделей розвитку зацікавлених сторін з можливістю їх міжнародної сертифікації. Міжнародна валідація таких систем сертифікації забезпечує визнання проведеної сертифікації та виданих сертифікатів у всіх країнах світу для менеджерів проектів і програм, команд менеджерів, офісів з управління проектами, консультантів, тренерів і викладачів ЗВО, організацій [1].

Отже, проектний менеджмент на підприємстві повинен передбачати використання відповідних знань, навиків та застосування сукупності інструментів, врахувавши усі особливості діяльності підприємства, його ризики та перспективи розвитку. Так, при реалізації проектного менеджменту на підприємстві доцільно звернути увагу на основні етапи управління проектом Джозеф Хігні, зокрема: визначення проблеми, розробка варіантів рішення, планування проекту, виконання плану, моніторинг та контроль проекту, завершення проекту. Необхідно акцентувати увагу на основних етапах управління проектом на підприємстві. Фактичні етапи управління проектом є простими, а от їх виконання – ні. При реалізації проекту на підприємстві необхідно врахувати: людські ресурси, визначення їхніх ролей, обов'язків, звітностей та управління їхньою роботою; управління якістю проекту, яке містить як гарантію якості (передбачає планування досягнення вимог щодо якості), так і контроль якості (моніторинг результатів, щоб упевнитися, що вони відповідають вимогам); управління комунікаціями проекту; управління ризиками.

Перелік використаних джерел:

1. Інформація про українську асоціацію управління проектами «УКРНЕТ» URL : <http://upma.kiev.ua/>
2. Мазур І.І. Управління проектами: навч. пос. / під ред. І.І. Мазура. – 2-е изд. // Мазур І.І., Шапіро В.Д., Ольдерогге Н.Г. – М.: Омега-Л, 2004. – с. 664.
3. Біла книга «Розвиток соціального підприємництва в Україні»: Проектний менеджмент (управління проектами) Together Європейський простір // URL : <https://pererislyanska-gromada.gov.ua/proektnij-menedzhment-upravlinnya-proektami-1532185544/>
4. Гонорська А.В. Використання проектно-програмного менеджменту у міжнародному бізнесі / А.В. Гонорська // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2012. – №4, С. 28-31.
5. Гонтарева І. В. Управління проектами: підручник / І. В. Гонтарева. Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : Вид-во ХНЕУ, 2011. – 444 с.
6. Довгань Л.Є. Управління проектами: навч. посібник / Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П.Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.
7. Джозеф Хігні. Основи управління проектами / Джозеф Хігні, 2020. – 272 с.